

จดหมายจาก

มาเขริตา

รัฐอัสสัม

ศาสตราจารย์ ดร. คุณบรรจบ พันธุเมธา

บทนำ*

ศ.ดร.คุณบรรจบ พันธุเมธา⁽¹⁾ (พ.ศ.2463-2535) เป็นนักวิชาการสตรีที่สนใจศึกษาภาษาไทย - ไทย ท่านได้เดินทางเข้าไปสืบภาษาไทยในถิ่นต่างๆ นอกประเทศไทยตลอดช่วงระยะเวลายาวนานถึง 30 ปี

หลังรับปริญญาตรีบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยฮินดูแห่งพาราณสี ประเทศอินเดียไม่นานนัก ท่านเริ่มงานของท่านโดยลำพัง ด้วยการเดินทางเข้าไปศึกษาภาษาไทอาหมในรัฐอัสสัม ประเทศอินเดียในปี พ.ศ.2498 (เมื่ออายุได้ 35 ปี) และพบว่าภาษาอาหมนั้น “ตายสนิท” หาผู้ที่มีความรู้และพูดภาษาอาหมไม่ได้ แต่การเดินทางครั้งนั้นก็ทำให้ได้พบผู้คนอีกหลายกลุ่มที่ยังคงใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวันคือไทพ่าเก๋ ไทค้ายัง ไทอ้าย ตอน ไทค้ำตี นับเป็นเหตุให้ท่านต้องเดินทางไป “สืบภาษา” ยังดินแดนนอกประเทศ ที่มีกลุ่มคนเหล่านั้นอยู่ไม่ว่าจะเป็นที่รัฐอัสสัมของอินเดีย รัฐกะฉิ่น รัฐชาน ของสหภาพพม่า ซึ่งก็ทำให้พบคนไทยกลุ่มอื่น ๆ มากขึ้นอีก เช่น ไทหลง ไทโหลง ไทเหนือ และไทเมฆา ท่านได้สืบเสาะตามไปในดินแดนอื่น ๆ อีก ทั้งในมณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน สปป.ลาว และเวียดนาม

ศ.ดร.คุณบรรจบ มีความสนใจในภาษาไทยถิ่นต่างๆ มาแต่เดิม ได้เคยจัดประชุมทำอภิธานศัพท์ไทถิ่นต่างๆ ร่วมกับนักเรียนฝึกหัดครูมัธยมเมื่อครั้งเข้ารับราชการที่โรงเรียนฝึกหัดครูมัธยม (ภายหลังเลื่อนฐานะขึ้นเป็นวิทยาลัยครูจันทระเกษมและสถาบันราชภัฏจันทระเกษม) ความสนใจภาษาอาหมนั้นมาจากเรื่องเสียงควบกล้ำ และคำที่มี ร ควบในคำหลายคำของภาษาอาหม ขวนให้ท่านคิดว่าเสียงควบกล้ำในภาษาไทยนั้นเป็นเสียงดั้งเดิมหรือเป็นเสียงที่ได้มาภายหลัง แต่เมื่อไม่สามารถหาคนที่พูดภาษาอาหมได้ เนื่องจากชาวอาหมได้หันไปใช้ภาษาอัสสัมมีสกันนานแล้ว เมื่อท่านได้มีโอกาสพบคนที่พูดภาษาไทยได้ ก็สร้างความยินดีให้กับท่านเป็นอย่างยิ่ง ดังที่ท่านเขียนเล่าไว้ว่า ขณะที่อยู่หมู่บ้านแห่งหนึ่งในรัฐอัสสัม เมื่อได้ยินชาวอ้ายตอนพูดคำ ครึ่งเคร่า (เครื่องเครา) ท่านถึงกับตัดสินใจพักค้างคืนที่หมู่บ้านแทนที่จะเดินทางต่อตามที่ตั้งใจไว้แต่เดิม

* บทนำและเชิงอรรถเพิ่มเติมโดยบรรณาธิการ

⁽¹⁾ “คุณ” ใช้เป็นคำนำหน้านามผู้ที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นตติยจุลจอมเกล้าและยังมีได้สมรส

แรงบันดาลใจอีกสองประการที่ทำให้ท่านต้องเดินทางไปในถิ่นทุรกันดารก็คือ หนังสือเรื่องชนชาติไทยของหมอดอดด์⁽²⁾ และหน้าที่ที่ต้องสอนเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ชนชาติไทยทำให้ท่าน “บังเกิดความอยากได้ไปพบปะคนเหล่านั้นด้วยตนเองบ้าง เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงฟังยี่ดื้อได้” ถึงแม้ว่าจะเริ่มต้นความสนใจจากภาษาไทย-ไทย แต่ท่านก็ยอมรับว่าในที่สุดก็ต้องเก็บข้อมูลทางวัฒนธรรมด้านอื่น ๆ อีกด้วย ทำให้งานเขียนจำนวนมากมายของท่านเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับการศึกษาวัฒนธรรมไทยเปรียบเทียบได้เป็นอย่างดี

ศ.ดร.คุณบรรจบ พันธุเมธา ได้กล่าวถึงเหตุผลที่ท่านยอมล่าบากตรากตรำและยอมเสียเงินทองมากมายเพื่อการเดินทางไปค้นคว้าภาษาของชนชาติไทไว้ว่า

ข้าพเจ้าไม่อาจจะอธิบายให้ใครฟังโดยแจ่มชัดได้ นอกเสียจากผู้นั้นจะสนใจอย่างที่ว่าข้าพเจ้าสนใจ จึงจะทราบว่ามันเป็นความผาสุกเพียงใดที่ได้พบคนที่พูดภาษาเดียวกับตนอยู่ตามที่ต่างๆ นอกประเทศไทยไกลออกไปนับพันๆ ไมล์ ทั้งผลงานที่ได้จากการศึกษาหาความรู้จากภาษาของเขาเหล่านั้น ยังให้ความสุขเบิกบานใจไม่ผิดกับได้ค้นพบสิ่งมหัศจรรย์ทั้งหลายในโลกนี้⁽³⁾

จดหมายจากมาเขริตา รัฐอัสสัมฉบับนี้⁽⁴⁾ เป็น

จดหมายที่ ศ.ดร.คุณบรรจบ พันธุเมธา มีมาถึงพระยาอนุমানราชธน ผู้เป็นอาจารย์ของท่าน ในคราวที่เดินทางไปเก็บข้อมูลเกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรมที่กินระยะเวลายาวนานที่สุดคือหนึ่งปี (ระหว่างเดือนมิถุนายน พ.ศ.2501-พฤษภาคม พ.ศ.2502)⁽⁵⁾

Handwritten notes in Thai script, including a signature 'Margherita' and a date '18. พ.ค. 2502'. The text discusses language research and mentions 'Margherita' and '18. พ.ค. 2502'. There are also some vertical notes on the left side of the page.

(2) Dodd, William Clifton, *The Tai Race Elder Brother of the Chinese*, Cedar Rapids, Iowa: The Torch Press, 1923. หลวงนิพนธ์นิติสารคดี (ชวดทลี หุตะโกวิท) เป็นผู้เรียบเรียงเป็นภาษาไทย ชื่อ *เรื่องชนชาติไทย* (พิมพ์ครั้งแรกปี พ.ศ. 2478).

(3) ดร. นววรรณ พันธุเมธา, *ประวัติ ศาสตร์อาจารย์ ดร. คุณบรรจบ พันธุเมธา*, กรุงเทพฯ: ธนอักษรพิมพ์, 2544, หน้า 75.

(4) เก็บไว้ที่ห้องสมุด “ศ.ดร.คุณบรรจบ พันธุเมธา” สถาบันราชภัฏจันทรเกษม กรุงเทพฯ

(5) โดยเริ่มต้นการเดินทางและเก็บข้อมูลที่รัฐมอญ เมืองมะละแหม่ง ราชอาณาจักร ในสหภาพพม่า (เรียนภาษามอญ ภาษาชานไต ภาษาชานเหนือ ภาษาไทเมาะและไทเหนือ ภาษาคำตี่) และปิดท้ายการเดินทางยาวนานครั้งนี้ที่รัฐอัสสัม อินเดียเพื่อศึกษาภาษาพม่าเก่า อ่ายตอนและคำยัง-อันเป็นถิ่นมาของจดหมายฉบับนี้

ผู้ที่สนใจรายละเอียดของการเดินทางครั้งนี้เพิ่มเติม ดู สุดแดน วิสุทธลักษณะ, “เดินตามรอย ศ.ดร.คุณบรรจบ พันธุเมธา นักสืบภาษาและนักมานุษยวิทยาสตรีคนแรกของไทย,” *จุลสารไทยคดีศึกษา*, 16: 1 (สิงหาคม-ตุลาคม 2542).

กราบเรียน

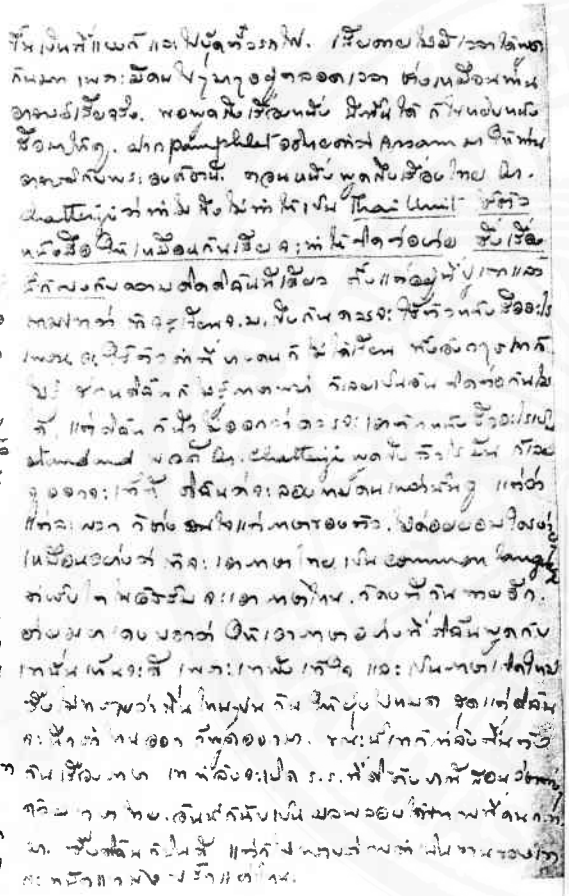
พระยาอนุমানราชธน
72 ซอยเดโช
Bangkok Thailand

Margherita

18 พ.ค 2502

กราบท่านอาจารย์ที่เคารพ

ดิฉันออกจากพม่ามาถึงอัสสัมตั้งแต่วันที่ 29 เม.ษ. แต่ว่าเสียเวลาเดินทางเสียหลายวัน¹ เวลาที่เหลือก็น้อยทั้งพอมายังที่นี่ก็ได้ทราบว่าคุณภาษาคำตี้กับคำยังและฟ้าแก่นั้นไม่เหมือนกัน และอ่ายตอนก็ผิดกันออกไปอีก ดิฉันจึงต้องแบ่งเวลาเป็น 3 ตอน ไปเรียนฟ้าแก่ คำยังและอ่ายตอนแห่งละ 8 วัน ภาษาฟ้าแก่คล้ายกับภาษาไตโหลงทางมิตจินาและเจ้ล่าน น้ำคำ ดิฉันมาพูดกับเขาก็เป็นที่เข้าใจกัน ส่วนคำยังนั้นยังมีเหลืออยู่หมู่บ้านเดียวที่พูดภาษาคำยังได้คือ บ้านป่าหวาย² กำหนดว่าจะไปวันนี้ก็พอดีฝนตก น้ำหลากมา เจ้าของบ้านเขาไม่ไว้ใจทั้งคนเรือกก็กลัวก็เลยยังไม่ไปไม่ได้ เวลา 7-8 วันที่จริงก็น้อยเกินไป แต่ว่าภาษาเหล่านี้มีคำใช้

ต่อมาก็ได้เดินทางไปรัฐกะฉิ่น เมื่อสิ้นสุดการเก็บข้อมูลภาษาและวัฒนธรรมคำตี้ที่เมืองปูเตา แล้วจึงเดินทางต่อมาที่รัฐอัสสัมประเทศอินเดีย เพื่อเก็บข้อมูลคนไท ฟ้าแก่ อ่ายตอนและคำยัง ตามที่ท่านตั้งใจไว้เป็นแห่งสุดท้าย

¹ การเดินทางมารัฐอัสสัม ครั้งนี้ของ ศ.ดร.คุณบรรจบ นับเป็นครั้งที่สอง หลังจากที่พยายามศึกษาภาษาอาหมในปี พ.ศ. 2498 ต่อมาท่านได้เดินทางกลับไปอัสสัมอีกหลายครั้ง (ครั้งสุดท้าย พ.ศ. 2520 นับเป็นครั้งที่ 7 เมื่อท่านอายุได้ 57 ปี) โดยมีจุดประสงค์เพื่อจัดทำพจนานุกรมภาษาฟ้าแก่และภาษาอ่ายตอน (พจนานุกรมภาษาฟ้าแก่ - ไทย - อังกฤษ สำเร็จในปี พ.ศ. 2530, 441 หน้า แต่พจนานุกรมภาษาอ่ายตอน - ไทย - อังกฤษ ซึ่งจัดทำในเวลาใกล้เคียงกัน ยังเป็นฉบับตัวเขียน ไม่ได้จัดพิมพ์)

ชื่อเรียกและที่มาของชื่อไทกลุ่มต่างๆ คือ คำตี้ ฟ้าแก่ อ่ายตอน คำยัง รวมถึงกลุ่มคนพูดภาษาตระกูลไทกลุ่มอื่นๆทั้งที่กระจายอยู่ในรัฐอัสสัมและรัฐกะฉิ่นของสหภาพพม่าคือ ไทหลวง ไทอว้า ไทตุง ยังไม่ถือเป็นข้อยุติกัน เช่น ฟ้าแก่ ผาแก่ หรืออ่ายตอน ในบทความนี้ยึดตามชื่อเขียนขึ้นหลังของศ.ดร.คุณบรรจบ

ไทคำตี้ (Khamti) มีอยู่ที่ทั้งในรัฐกะฉิ่น สหภาพพม่าที่เมืองปูเตาหรือปูตาโอ (Putao) เรียกกันว่าคำตี้โหลง (คำตี้ใหญ่) กับอีกกลุ่มหนึ่งอยู่ในรัฐสะกาย

ช่วงแรกของการเก็บข้อมูลในรัฐมอญ รัฐชาน และรัฐกะฉิ่น ที่สหภาพพม่า นั้นสมาคมวรรณคดีชานแห่งเมืองตองยี โดยนายภสสามคือเจ้าสายเมือง มังรายบุตรของเจ้าฟ้าก้อนแก้วอินแถลง เมืองเชียงตุงเป็นผู้อำนวยความสะดวกในเรื่องที่พักและการเดินทางให้ แต่ต่อมาช่วงปลายปี พ.ศ. 2501 นั้นสถานการณ์ในพม่าเริ่มวุ่นวายเมื่อนายพลเนวิน ขึ้นมาเป็นหัวหน้ารัฐบาล ทำให้สมาคมวรรณคดีจะยกเลิกกำหนดการเดินทางเสีย ทำให้ศ.ดร.คุณบรรจบต้องตัดสินใจรับผิดชอบตัวเอง ด้วยการเดินทางต่อมาที่เมืองเจ้ล่าน ชายแดนพม่า-จีนเพื่อศึกษาภาษาและวัฒนธรรมไทเฆมาและไทเหนือและอีกหกอาทิตย์

คล้ายคลึงกับที่เรารู้มาแล้ว เสียงเท่านั้นที่ผิดไปบ้าง (ดูเหมือนจะมีคำศัพท์ที่พูดพิสดารว่าคนอื่นเขา) เพราะฉะนั้นก็พอได้อะไรมากมายอยู่ ครั้นจะอยู่นานไปก็อยู่ไม่ได้ เพราะฝนตกทุกวัน ไปไหนมาไหนมีแต่โคลน ทั้งยังสิ้น ล่าบากเป็นที่สุด และอยู่กับเขา เขาไม่กินอะไรกันนอกจากผักคั่วกับเกลือ อยู่ไม่นานก็อยู่ไม่ไหว. ไว้

ชาวไทคำยัง บ้านป่าห้วย (Pawai Mokh)

กลับมาบ้านเสียก่อนค่อยคิดรายการใหม่ต่อไป ที่จริง ดิฉันก็อยากจะมาช่วยพูดค้นภาษาอาหมให้เขาเหมือนกัน แต่ก็ไม่ค่อยถูกใจนิสัยคนอาหม. แม้นคนไทยที่นี้ก็น่าเบื่อที่ช่างไม่ถูกกันเสียเลย พวกพ่าเก่าว่าถ้าจะให้เขาไปรวมกับคำตี้ เขาจะไม่ยอมเป็นอันขาด ถึงจะไม่ได้สิทธิอะไรอย่างคำตี้ก็ยังไม่พอใจ. ดิฉันก็เลยจนปัญญาไม่ทราบจะพูดอย่างไรกับเขา

เมื่อมาถึงกัลกัตตา ดิฉันไปหา Dr.Chatterji³ ได้พบสนทนากันอยู่ตั้งครึ่งวัน เลี้ยงน้ำชาตอนสายๆ กลางวันเลี้ยงข้าว แล้วพาไปสำนักงานคือที่สภา เรียกเสียงให้เอารถพาดิฉันไปขึ้นเงินที่แบงก์ และมัดตัวรถไฟ. เสียตายไม่มีเวลาได้พูดกันมากเพราะมีคนไปๆ มาๆ อยู่ตลอดเวลา ช่างเหมือนท่านอาจารย์เสียจริง. พอพูดถึงเรื่องหนึ่ง นึกขึ้นได้ก็ไปหยิบหนังสือมาให้ดู ผาก pamphlet อธิบายคำว่า Assam มาให้ท่านอาจารย์กับพระองค์ธานี.⁴ ตอนหนึ่งพูดถึงเรื่องไทย

(Sagaing) แถบลุ่มแม่น้ำชินตวิน (Chindwin) มีเมืองที่ชื่อว่า Singkaling Hkamti คำนี้กลุ่มนี้เรียกกันว่า คำตี้ อ่อน(คำตี้่น้อย) ส่วนที่อินเดียก็มีกลุ่มคนคำตี้กลุ่มใหญ่อยู่ที่บ้านจ้องคำ (Chonkham) ชายแดนรัฐ อรุณาจัลประเทศ ติดกับตอนเหนือของรัฐอัสสัม และที่ หม่านติกรอง เขตลัคหิมปุร (Lakhimpur) ในรัฐอัสสัม

ไทพ่าเก่า (Phakes/Phakials) ศ.ดร.คุณบรรจบ ตั้งข้อสังเกตว่า ภาษาพ่าเก่าคล้ายคลึงกับภาษาไตเม้าหรือไตโหลงแถบเมืองเจ้ส่านและน้ำคำของสหภาพพม่า พ่าเก่าคงจะมีเชื้อสายพวกไตเม้า และมีถิ่นฐานเดิมอยู่ที่ตำบลโหลกอง แถบเมืองคอม ทางเมืองมิตจินา (Myitkyna) รัฐกะฉิ่นไปราว 100 กว่าไมล์ ต่อมาจึงอพยพเข้าไปในรัฐอัสสัม และตั้งหมู่บ้านแยกออกเป็นสองกลุ่มคือ หมู่บ้านพ่าเก่าเหนือ (เขตเมืองมาเวริตา) กับหมู่บ้านพ่าเก่าใต้ (เขตเมืองนะหะระกะเตีย-Naharkatiya และชัยปุร-Jaipu) ซึ่งตั้งอยู่ริมน้ำหก(Burhi Dihing) ทั้งสองแห่ง

ไทอ้ายตอน (Aiton) ตั้งเดิมเป็นชาวไตเม้าอยู่ที่เมืองกอง (Mogaung) ในรัฐกะฉิ่นของสหภาพพม่า ต่อมาอพยพเข้ามาอยู่ในรัฐอัสสัมของอินเดีย ที่เมืองโยรหัต (Jorhat) และโกลาฆาต (Golaghat) ศ.ดร.คุณบรรจบ ตั้งข้อสังเกตไว้ว่า ภาษาของชาวอ้ายตอนมีเสียง

ร ควบอยู่ไม่น้อยทั้งยังมีเสียง ค บ ฟ ร ซึ่งไม่พบในภาษาไทยใหญ่อื่นๆ ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้ทำให้ภาษาย้ายตอนมีส่วนคล้ายกับภาษาอาหมและภาษาภาคกลางของไทย

สำหรับผู้ที่สนใจเกี่ยวกับเรื่องภาษาและวัฒนธรรมไทพ่าเก่า และอ้ายตอน ดูเพิ่มเติมได้ที่งานเขียนของ ศ.ดร.คุณบรรจบ ใน สตรีสาร, 29: 42 (พฤษภาคม 2519) - 30: 3 (24 เมษายน 2520)

ไทคำยัง (Khamyang) เมื่อครั้งที่ ศ.ดร.คุณบรรจบ เดินทางไปรัฐอัสสัมครั้งแรกนั้นได้พบชาวไทคำยังที่หมู่บ้านโซลาปัดเดีว เมืองสิฟสากร์ (Sibsagar) แต่มีผู้เฒ่าเพียงคนเดียวที่ยังพอพูดภาษาไทยได้บ้าง ปัจจุบันมีกลุ่มไทคำยังเพียงหมู่บ้านเดียวที่ใช้ภาษาไทยคำยังในชีวิตประจำวัน คือที่บ้านป่าห้วย (Pawai) เขตเมืองดิบรูการ์ห์ (Dibrugarh) กล่าวกันว่าถิ่นเดิมของไทคำยังอยู่แถบเมืองกอง รัฐกะฉิ่นของพม่าและมีชื่อเรียกอีกชื่อหนึ่งว่าไทนอรา

³ ดร. สุนิติ कुमार ชัตเตอร์จี นักภาษาศาสตร์ผู้มีชื่อเสียงของอินเดีย ซึ่งได้เคยสันนิษฐานถึงที่มาของ "อัสสัม" ว่า คำ อสม น่าจะเป็นคำ สาม ในภาษาบาลีตรงกับคำ ศยาม ในสันสกฤต และดินแดนอัสสัมของชาวอาหม ก็คือ สยาม นั่นเอง

⁴ พระองค์เจ้าธานีนิวัติ ได้สถาปนาอิสริยยศ

Dr.Chatteji ว่าทำไมจึงไม่ทำให้เป็น Thai Unit ใช้ตัวหนังสือให้เหมือนกันเสียจะทำให้ติดต่อย่าง ซึ่งเรื่องนี้ก็ตรงกับ ความคิดดิฉันทีเดียว ตั้งแต่อยู่ที่ปูเตาแล้วถามเขาว่าถ้าจะเขียนจ.ม.ถึงกันควรจะใช้ตัวหนังสืออะไร เพราะจะใช้ตัวคำตีบางคนก็ไม่ได้เรียน ทั้งอังกฤษ เขาก็ไม่รู้ ส่วนดิฉันก็ไม่รู้ภาษาพม่า ก็เลยเป็นอันติดต่อกันไม่ได้ แต่ดิฉันก็นึกไม่ออกว่าควรจะใช้ตัวหนังสืออะไรเป็น standard พอดี Dr.Chatteji พูดถึงตัวโรมันก็เลยดูออกจะเข้าที่ ดิฉันว่าจะลองถามคนเหล่านั้นดู แต่ว่าแต่ละพวกก็ต่างสนใจแต่ภาษาของตัวเอง ไม่ค่อยยอมใครง่าย ๆ เหมือนอย่างว่าถ้าจะเอาภาษาไทยเป็น common language สำหรับไทในอัสสัมจะเอาภาษาไทยไหน. ก็คงติดกันตายอีก อายมยาเคง^๖ บอกว่า ให้เอาภาษาอย่างทีดิฉันพูดกับเขานั้นเห็นจะดี เพราะเขาฟังเข้าใจ และเป็นภาษาเกิดใหม่ซึ่งไม่ทราบว่าจะถิ่นไหนๆ ปนกันให้ยุ่งไปหมด สุดแต่ดิฉันจะนึกคำไหนออก ก็พูด

ออกมา ขณะนี้เขาก็กำลังตื่นตัวกันเรื่องภาษา เขากำลังจะเปิดร.ร.ที่ตีข้างป่าปีสอนวิชาต่างๆด้วยภาษาไทย. อันนี้ก็นับเป็นผลพลอยได้จากการที่คนท.ท.มา ซึ่งดิฉันก็ยินดี แต่ก็ไม่ทราบว่าการดำเนินงานของเขาทั้งหมดทางไปสักแค่ไหน.

เรื่องนามสกุลนี้ก็ออกจะแปลกที่ในหมู่บ้านป่าแก่หมู่บ้านเดียวกัน บางพวกก็ใช้ว่าโคฮาย บางพวกใช้สยาม พวกคำยั้งก็เหมือนกัน คำว่าโคฮาย พวกคำยั้งเขาคงจะเป็นเก้าฮาย^๗ แปลว่า ๑ พวก. เพราะเขามีเคอเฮิน (เครือเอียน คล้ายแซ่) ๑ ชื่อด้วยกัน พวกไทยในจีนเขามีเครือเอียนนี้ทุกเมือง เมืองหนึ่งก็อย่างหนึ่ง. และมาพบว่าเมืองจันตา เขาใช้เฮินเสื่อ พวกคำตีเขาว่าเขาเป็นพวกเดียวกัน เพราะฉะนั้นที่เขาว่าเป็นพันเสื่อ นั้นก็คงจะเป็นแน่เอง. ดิฉันยังไม่ได้เปิดดูว่าที่พวกคำยั้งเขาวามี ๑ ชื่อนั้นตรงกับชื่อเคอเฮินของไทยในจีนทั้งหมดหรือไม่อย่างไร. ประวัติของเขา

เป็น พระวรวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยลาภพฤฒิยากร

Aimya Khang ชาวพม่า

หมายถึง คนกรุงเทพฯ คือ ศ.ดร.คุณบรรจบเองที่ได้เคยไปเยือนหมู่บ้านตีข้างป่านี้ แขวงเมืองสิปสาคร์ เมืองหลวงเก่าของอาณาจักรอาหมเมื่อ พ.ศ. 2498

ทะมัตตะแมง

เก้าฮาย? (ต้นฉบับไม่ขีด) แต่จากการสัมภาษณ์ชาวบ้านนำพม่าได้ เขตชัยบุรี เมืองดีบุรคาร์ห (พฤษภาคม 2543) ได้คำอธิบายว่า คำว่า โกฮาย (Gohain) หมายถึง 9 พันธุ์ (โก - เก้า / ฮาย - พันธุ์) หมายถึงกลุ่มคน 9 กลุ่มที่อพยพมาจากเมืองเม้าหรือราชอาณาจักรเม้า แถบเมืองเจ๋หลาน - นำควฮายแดนพม่า - จีน เท้าที่พยายามสอบถามได้มาเพียง 6 ชื่อเท่านั้น คือ เวียงแก่น (Weingken) เต้าโมง (Thoumoung) จะซาบ (Chakhep) ตุมแต่น (Tumten) จะตอน (Chatan) และ ฮายโหลง (Hailong) ตามประเพณีเดิมคนพม่าจะใช้ "เครือเอียน" ทั้ง 9 นี้ตามอย่างบรรพบุรุษของตน ต่อมาได้หันไปใช้ตามแบบอาหมหมดเช่น Cham Thoun Gohain เครือเอียนเดิมคือเวียงแก่น มาระยะหลังนี้ได้เริ่มหันกลับไปใช้ตามแบบเดิมเพื่อแสดงให้เห็นว่าพวกตนแตกต่างจากกลุ่มอาหม

๖ เดิมมาเมืองสำคัญหลายเมืองในเขตไตคง (ปัจจุบันอยู่ในมณฑลยูนนานของจีน) มีเจ้าฟ้าปกครอง เช่นเมืองหล้า (Yingjiang) เมืองตี้ (Lianghe) เมืองซอน (Mangshi) เมืองเม้า (Ruili) เจ้าฟ้าง (Zhefang) เมืองแมน (Tengchong) เจ้าฟ้าแต่ละองค์ แม้จะใช้พระนามเป็นจีนแต่ก็มีชื่อไทและสืบทอด "เครือเอียน" ตามสายตระกูลที่แตกต่างกัน เช่น เครือเอียนเสื่อ

ชาวไทพม่าที่บ้านนาพม่า (Nam Phake).

ก็ดูยุ่งยากสาวไม่ออก. เพราะมีสิ่งละอันพันละน้อย ไม่ทราบจะทำไม่จำเพาะไทยในคำตีและอัสสัมนี้เท่านั้นจึงมีชื่อเรียกไปต่างๆ และภาษาก็แปลกเปลี่ยนกันไป แต่เดิมคงจะแปลกกันมาก แต่บัดนี้ได้ปนกันไประหว่างคำตี พ่าเก้และคำยั้ง. เพราะอยู่ใกล้ชิดกัน คำบางคำก็ยืมกันใช้ แต่ก็ต้องนำขมที่เขายังรักษาของเขาไว้ได้ทั้งๆ ที่แต่ละพวกก็มีคนนิดๆหน่อยๆ คำยั้งที่พูดไทยได้เหลือสักร้อยกว่าคน ราว 20 หลังคาเรือนเท่านั้น พ่าเก้มีมากหน่อยก็ราว 300-400 คน แต่อย่างไรก็ตามภาษาที่บันทึกลงไว้ในหนังสือไม่ใช่ภาษาของคนเหล่านี้แน่นอน

เพราะบางคำเขามอบว่า เขาเคยได้ยินแต่ในหนังสือ แต่คนอื่นเขาไม่ใช้กัน. ฉะนั้นก็มามีปัญหาเรื่องภาษาอาหม พวกนี้เขายืนยันว่าพวกอาหมเอาตัวหนังสือของเขามาและพอมายังก็เริ่มบันทึก แต่ดิฉันเถียงเขาวางคงไม่จริงอย่างนั้นนอกจากจะอยู่มานานอีกเป็นร้อยๆปี เมื่อบ้านเมืองสงบลงแล้ว แต่ว่า พูดไปก็เหมือนคนตาบอดจูงคนตาบอด ไม่มีใครรู้อะไรแน่ โดยเฉพาะพวกที่เขากำลังทำการค้นคว้ากันอยู่ทุกวันนี้ ไม่เห็นมีใครสักคนได้เรียนทางภาษามาเป็น background ดิฉันคงจะได้มากทราบเท่าท่านอาจารย์ในไวยุนี้ หวังว่าท่านอาจารย์คงจะสบายดี. ดิฉันเป็นปกติเช่นเคย

ด้วยความเคารพ
บรรจบ

หนุ่มสาวชาวโกลาหม

เครื่องเขื่อนผา เครื่องเขื่อนโต ตัวอย่างเช่น กษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่แห่งอาณาจักรเมกา ผู้ครองเมืองเมกาคือเสียดานฟ้า ลูกหลานที่สืบทอดตระกูลมากจะใช้เครื่องเขื่อน "เสียด" สืบต่อมาด้วย เช่น เสียดฟ้า เสียดลมฟ้า แม้จนกระทั่งคริสต์ศตวรรษที่ 19 ทานดาวอัน เทริน (ผาอิงฟ้า) เจ้าฟ้าแห่งเมืองหล้า ก็ยังสืบทอดเครื่องเขื่อนผาสืบมา

ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องเครื่องเขื่อนและภาควัฒนศึกษาเปรียบเทียบกับกลุ่มชาติพันธุ์ไทในที่ต่างๆ น่าจะช่วยให้ความกระจ่างเกี่ยวกับประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมบางอย่าง เช่น แบบแผนครอบครัวและเครือญาติของคนไท - ไทยได้